

Жөмлә кисәкләре.

Баш кисәкләр
Иярчен кисәкләр

Автор: Сабирова Ралена Даимовна
татар теле укытучысы

- Ия – подлежащее.
- Хәбәр – сказуемое.

Ия - хәбәр.

Жәмләнең баш кисәкләре.

- 1. Баш килештә.
- Кем? Нәрсә?
- Башка сүзгә буйсынмый.
- Исем, зат алмашлыгы, исемләшкән сүз төркемнәре белән белдерелә.
- Ия янында бәйләк һәм бәйләк сүзләр була алмый.

Нияз авыл тормышы турында сөйләде.

Ия.

Ияне табыгыз, раслагыз.

Азатның да эти - әнисе болынга печән чабарга киттеләр.

Белемегезне тикшерегез!

- Ия турында хэбэр итэ.
- Нишли? Нишлэгэн? Нинди? Күпме?
- Гадэттэ фигыль белэн белдерелэ.

Бер – булды, ике – булды, урта бармак – өченче.

Хэбэр.

- 1. Фигыль хэбэр. Яр буенда таллар башларын игэн.
- 2. Исем хэбэр. Безнең бабай бик юмарт.

Хэбэр.

- Гади хэбэр. Саесканның – коерыгы, такылдыкның теле озын.
- Кушма хэбэр. Ул таң алдыннан өйгә кайтып жітте.
- Тезмә хэбэр. Аның түбәсе күккә тиде.(шатланды)

Хэбэр.

Аергыч – определение.

Тэмамлык – дополнение.

Хэл –
обстоятельство.

Иярчен кисәкләр.

- Нинди? Кайсы? Ничә? Ничәнче? Кемнең? Нәрсәнең? Кайдагы?
- Аергыч – аерылмыш(аергыч ачыклап килгән исем).
- Зәңгәр чиләк.
- Унынчы сыйныф
- Күп эш .
- Йөзү тизлеге.

Аергыч.

- Жөмләнең фигыль белән белдерелгән кисәген ачыклай.

Ата –аналар балаларың озатканда болай диләр: “Мин сиңа фамилия бирдем, исемне үзең яулап ал.

Әниенң хакына син изге эш эшләдең.

Алсу китап укый.

Алсу китапны укый.

Тәмамлык.

- Эш яки хэлнең кайда, кайчан, ничек, ни сәбәпле, нинди шартларда, нинди максат белән үтәлүен яки үтәлмәвен белдерә.
- Күрергә дип килгән иде.
- Мәктәптә укый.
- Күптән онытылды.
- Бөтенләй ишетелми.
- Аңламагач сөйләмәдем.

Хэл.